

ДОНИШКАДАИ КЎҲИЮ МЕТАЛЛУРГИИ ТОЧИКИСТОН

Кафедра: «Таҷҳизот ва технологияи машинсозӣ»

Лоиҳа

«Маркази низоми дастгоҳии бесарнишини Донишкадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон»

Равияи мавзӯи лоиҳа: "Дастгоҳҳои бесарнишин"

Категорияи коркард: Амалӣ

Мӯҳлати иҷро: 2 сол аз соли 2025 то 2027

Рӯзи пешниҳоди лоиҳа: _____

Роҳбари ташкилот-ректори ДКМТ, д.и.и., профессор:

Бахтиёр Маҳмадалий Набӣ

Роҳбари лоиҳа: н.и.т., профессор Умарҷонов А.А.

Вазоратҳои молия, рушди иқтисод ва савдо, Академияи илмҳоро зарур аст, ки чиҳати пешбинӣ ва ҷудо намудани маблагҳои муайян барои лоиҳаҳои фармошии илмиву тадқиқотии ба рушди иқтисодиву иҷтимоӣ ва таъмини амнияти қишвар нигаронидашуда тадбирҳои зарурӣ андешанд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳтарам Эмомалӣ Раҳмон

Муқаддима

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар паёмашон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон 20 апрели соли 2011 зикр намуданд, ки “ҳар як мамлакат новобаста ба он ки дар қадом сатҳи илмию технологӣ ва иҷтимоию иқтисодии рушд қарор дорад, бояд ба ташаккули низоми миллии инноватсионии худ, ки он принсипҳои умумии фаъолияти инноватсионӣ ва дар баробари ин, бо дарназардошти маҳсусиятҳои мамлакат (нерӯи илмию технологӣ, вазъи иқтисодиёт, захираҳои меҳнатӣ ва маҳсулоти хом, шароити табиитув ѹиқлими ѹ ва ғайра) соҳта шудааст, қӯшиш намояд”.

Дар давоми солҳои соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Ҳукумати қишвар оид ба таҳқими нерӯи илмию техники ҳамчун яке аз шартҳои зарурӣ дар самти такмили иқтисодиёт ва гузариши давра ба давра ба роҳи инноватсионии рушд яке аз самтҳои муҳимми стратегӣ дониста шудааст.

Дар ин давра як қатор қонуну қарорҳои Ҳукумати мамлакат ба тавсиф расидаанд, ки сиёсати давлатиро дар соҳаи илм муайян намуда, ба дастгирии нерӯи илм, рушди таҳқиқоти илмиӣ, коркарди технологияҳои нав ва татбиқи онҳо дар истеҳсолот равона карда шудаанд. Дар ин ҷо метавон маҳсус Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи парки технологӣ”, қонунҳои даҳлдор оид ба моликияти зеҳнӣ ва Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон (қисми З-юми он ба моликияти зеҳнӣ баҳшида шудааст) қайд кард.

Рушди технологияи иттилоотио коммуникатсионӣ (ТИК) солҳои тулонӣ аст, ки дар соҳаи таҳсилот истифода мешавад ва бештари омӯзгорон онро дар муҳити муассисаҳои таълимӣ истифода мебаранд ва онро ҷузъи ҷудо нашавандай омӯзиш медонанд. Технологияи иттилоотио коммуникатсионӣ пайваста инкишоф ёфта, ҳама технологияҳои навтарин ва пешрафтаро дар бар мегирад, то ин ки ба хонандагону донишҷӯён дар муошират ва омӯзиш бо роҳи ҷолибтарин ва ҳавасмандкунанда қӯмак расонад.

Омӯзиши имкониятҳо ва татбиқи технологияи бесарнишинро дар низоми таҳсилот тавассути таҳлили таҳқиқотҳои дар ин раванд иҷрогардида меомӯзем ва дарки хонандагону донишҷӯён ва омӯзгоронро дар бораи истифодаи онҳо баррасӣ менамоем.

Натиҷаҳои ин пажӯхиш оид ба истифодаи дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин дар раванди таълим дар байни хонандагону донишҷӯён ва омӯзгорон натиҷаҳои умебахш нишон медиҳанд, вале баъзе маҳдудиятҳо муайян карда шуданд, ки то ҳол истифодаи умумигардонии онҳоро дар раванди таълим мушкил месозад.

Донишҷӯён, инчунин, метавонанд аз дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин ҳам дар дарсҳои назариявӣ ва ҳам амалию таҷрибавӣ баҳра баранд. Дронҳо манфиат ва роҳҳои истифодаи зиёде доранд, ки онҳо раванди истифода дар таълимиро ҷолиб мегардонанд. Дар самти илм ин воситаҳо барои омӯзиши хоҷагии ҷангал, ҷуғрофия ва биологияи ҳайвоноти ваҳшӣ ба таври васеъ истифода мегарданд.

Дар самти қасбҳои муҳандисӣ ва илмҳои дақиқ дронҳо метавонанд барои донишҷӯён ҳамчун шарҳе барои таҳлили раванди мавзуъҳо барои нишон додани роҳҳои ҳалли мушкилот, таҳлили маълумот ва малакаҳои таҳқиқотӣ муфид бошанд.

Истифодаи ҳавопаймоҳои бесарнишин барои донишҷӯён ва омӯзгорон ояндаи ҳаяҷонбахш пешкаш мекунад. Тамаркузи ҳавопаймоҳои бесарнишин ба раванди таълим пас аз коҳиши назарраси нарҳ дар сатҳи ҷаҳонӣ имконпазирттар шуда, истифодаи онҳо дар бисёр муассисаҳо дастрас гардид. Аммо, сарфи назар аз тамоми сифатҳои мусбати ҳавопаймоҳои бесарнишин, омилҳои зиёде мавҷуданд, ки мо бояд пеш аз он ки онҳоро ба раванди таълим татбиқ кунем, ба назар гирем. Масъалаи муҳим ин ҷанбаи бехатарии истифодаи онҳо мебошад. Аз ҷумла, ҳангоми истифодаи нодуруст бесарнишинҳо метавонанд ба истифодабарандагонашон зарари ҷисмонӣ (осеб) расонанд. Ҳамзамон, бо сабаби мавҷудияти элементи литий дар батереяҳо тарканда будани онҳо то ҳол боқӣ мондааст.

Масъалаи дигаре, ки мо бояд ба назар гирем, ин зарурати тайёр кардани омӯзгорони баландихтисос мебошад. Ҳамин тарик, омӯзиши адабиёти зиёд далели истифодаи васеи дронҳоро дар соҳаҳои гуногун нишон медиҳад. Аксари таҳқиқотҳо собит менамоянд, ки дронҳоро ҳамчун як қисми таркибии таълими фанҳои дақиқ, техникию технологӣ, барномасозию ҷуғрофия истифода кардаанд. Ҳамзамон, қисми дигар онҳоро дар муҳити мактаб барои беҳтар кардани омӯзиш дар синфҳонаҳо ва дарсҳои амалӣ истифода намудаанд ва ба донишҷӯён дар рушди визуализатсияи фазой, пайдарпайӣ ва малакаҳои муоширати иҷтимоӣ ғоидаовар ҳисобидаанд.

Илова бар ин, аксарияти таҳқиқотҳо собит намудаанд, ки дронҳоро дар ҳамаи дарсҳо истифода бурдан мумкин аст. Муҳаққиқон муайян кардаанд, ки навъҳои арzon ва сабуки технология дар таҳсил бартарӣ доранд.

Дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин (ДҲБ) дар аксарияти кишварҳои ҷаҳон новобаста аз сатҳи рушди иҷтимоию иқтисодии онҳо ба соҳаи мустақили босуръат рушдёбанд ва созанда табдил ёфтааст. Дар навбати аввал агар онҳо барои соҳаи мудофиаю амният ва бехатарии ҳифзи сарҳадот пешбинӣ шуда бошанд, соҳаҳои дигари иқтисодиёт низ ба ин дастгоҳи муосири аср бештар ниёз доранд. Имрӯз ҳар як соҳаи иҷтимоию иқтисодиро бе ин таҷхизот тасаввур намудан мушкил аст.

Қобили қайд аст, ки рушди зеҳни сунъӣ ба ин дастгоҳ ҳаёти нав бахшида, онро ба механизми ташаккулдиҳанда ва заминавии соҳаҳои гуногун табдил дода истодааст. Бо мақсади дар ин раванд қафо намондан ва рушди ҳамаҷонибаи соҳаи дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин омӯзишу таълими дронҳо дар аксарияти кишварҳо аз синни мактабӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот ва бахусус таҳсилоти ибтидой, миёна, олии касбӣ, баъд аз таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти иловагӣ ҷорӣ шуда истодааст. Ба соҳаи мустақилу фарогири ҳамаи соҳаҳои иқтисодию иҷтимоӣ ва ҷалби шумораи зиёди аҳолӣ ба ин соҳа дар кишварҳои тараққикардаи ҷаҳон ва кишварҳои дигари рӯ ба тараққиёт аз он дарак медиҳад, ки нақши дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин дар ҳаёти минбаъдаи инсоният рӯз аз рӯзафзоянда ва боз ҳам муҳимтар мегардад.

Дар баробари кишварҳои тараққикардаи ҷаҳон дар мамлакатҳои узви ИДМ низ ба ин масъала таваҷҷӯҳи ҷиддӣ дода шуда, рушди ин соҳа ва барои аҳолӣ фарогир гардидани он як омили ҷолиб ва ҳайратангез гардидааст. Барои мисол дар Россия дар доираи лоиҳаи федералии “Кадрҳо барои Низоми ҳавопаймоҳҳои бесарнишин (НҲБ)”, ки аз ҷониби Вазорати илм ва таҳсилоти олии касбии Федератсияи Россия ташаккул дода мешавад, бо дастгирии Ташкилоти ғайритичоратии автономии “Донишгоҳи милии ташабbusi технологӣ 2035 (“АНО “Университет НТИ 2035”) ба нақша гирифта шудааст, ки то соли 2030 соҳаи бесарнишин 1 млн. нафар шаҳрвандонро бояд дар бар гирад. Ҳамзамон, бо номи “Архипелаг”-ташабbusi лоиҳавӣ-таълимӣ, ҷойи воҳӯрии намояндагони бизнес, ҳукumat, самтҳои таълимӣ, илмӣ ва эҷодӣ, ки сарчамъ гардида, вазифаҳои маҷмӯии стратегии давраи ояндаи рушди иқтисодиёт ва технологияро ҳал менамоянд, таъсис дода шудааст.

Вазифаҳои лоиҳаи федералии мазкур дар Россия, тамарқузи Низоми ҳавопаймоҳҳои бесарнишин (НҲБ) ба барномаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, таҳсилоти ибтидой ва миёнаи касбӣ, инчунин омода намудани омӯзгорону устоҳои таълимии барои омӯзиши наврасон ва ҷавонон зарур, мебошад. Аллакай то охири соли 2023 ба ин соҳа давра ба давра ҳамаи мактабҳои миёнаи умумӣ ворид карда шудааст. Ҳамзамон, Низоми ҳавопаймоҳҳои бесарнишин ба воситаи модулҳои таълимӣ ба низоми таҳсилоти олии касбӣ ворид гардида, барномаҳои таҳсилоти иловагии касбӣ таҳия карда шудаанд. Имрӯз омода кардани мутахассисон тибқи талаботи равандҳои мушаххас: кишоварзӣ, бехатарӣ, логистика,

навигатсия, ҷустуҷӯи одамон ва кор дар ҳолатҳои фавқулода оғоз гардидааст.

Мақсади лоиҳаи мазкурро платформаи рақами барои ҷамъоварӣ ва таҳлили маълумотҳо оид ба мутахассисон, салоҳиянокӣ ва сатҳи тайёрии онҳо ташкил медиҳад. Низоми иттилоотӣ имконият медиҳад, кинорасоии кадрҳо пайгирий карда шуда, ба сохторҳои таркибӣ имконияти зарурӣ фароҳам оварда шавад. Вазифаи дигари лоиҳаи давлатии “Кадрҳо барои Низоми ҳавопаймоҳҳои бесарнишин (НҲБ)” ҷалби шаҳрвандон барои мақомдор намудани соҳаи мазкур буда, барои ин мусобиқаҳо ва ҷорабиниҳои роҳнамоии қасбӣ дар соҳаи Низоми ҳавопаймоҳҳои бесарнишин ташкил карда мешаванд. Барои мисол, танҳо дар соли 2023 сад мусобиқаҳои дрон-баскетбол, дрон-биатлон, “ҳимояи қалъа”, давҳои даврашакл баргузор гардидааст, ки боиси ҷалби шумораи зиёди одамон гардидааст.

Дар асоси омӯзишу таҳлили адабиёти зиёди қишварҳои ҳориҷии дуру наздик чунин хулосагирий намудан мумкин аст, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон рушди ин соҳа дар сатҳи хеле паст қарор дошта, то имрӯз дар сиёсати давлатӣ мақоми он муайян нагардидааст ва вазорату қумитаҳои даҳлдор, аз ҷумла Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, Қумита оид ба таҳсилоти ибтидой ва миёнаи қасбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ин раванд санадҳои меъёрии ҳуқуқии даҳлдори омӯзиши дронҳоро дар муассисаҳои таълимӣ, коркарду истифодай онҳоро дар соҳаҳои гуногуни иқтисодиёти миллӣ мавриди омӯзишу таҳлил қарор надодаанд. Бинобар ин, ба мақсад мувоғиқ мебошад, ки дар навбати аввал аз ҷониби Қумита оид ба таҳсилоти ибтидой ва миёнаи қасбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Консепсияи омӯзиши дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин (дронҳо) дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот оғоз аз мактаби миёнаи умумӣ то баъд аз мактаби олий ва таҳсилоти иловагӣ, ҳамзамон идоракунию васли онҳо, инчунин дар доираи лоиҳаҳои фармоишӣ аз ҳисоби сарчашмаҳои маблағузории буҷети давлатӣ баргузории таҳқиқотҳо ҷиҳати коркарди дронҳо ва истифодай онҳо дар соҳаҳои гуногуни иқтисодиёти миллӣ таҳия ва тибқи тартиби муқарраргардида барои баррасӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Ҳамзамон, бо мақсади ворид намудани оғози омӯзиши дронҳо дар муассисаҳои таълимӣ аз моҳи сентябри соли 2025 ва муқаррар намудани шаклу намуди таълими дронҳо (аз руйи вазн ва ҳаҷм), таҳияи стандартҳои салоҳият, барномаҳои таълимӣ, модулҳои таълимӣ, инчунин омӯзишу истифодай онҳо дар соҳаҳои гуногуни иқтисодиёти миллӣ (кишоварзӣ, энергетика, геодезия, ҳаритасозӣ, ҳочагии ҷангали) зарур мебошад, ки аз ҷониби Қумита оид ба таҳсилоти ибтидой ва миёнаи қасбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати ба роҳ мондани омӯзиши дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин дар муассисаҳои таълими Ҷумҳурии

Тоҷикистон таҳия ва ба Ҳукумати Тоҷикистон барои баррасӣ пешниҳод карда шавад.

Бо назардошти ҳусусияти хоси дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин, ки барои истеҳсолу истифодаи онҳо асосан кормандони дорои қасбҳои коргарии маҳсус, звенои миёна ва техникҳо зарур мешаванд, ба мақсад мувоғиқ мебошад, ки мақоми ваколатдори давлатии соҳаи мазкур Кумита оид ба таҳсилоти ибтидой ва миёнаи қасбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Мо боварӣ бар он дорем, ки дар доираи эълон гардидан солҳои 2020-2040 ҳамчун “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” ва солҳои 2022-2026 чун «Солҳои рушди саноат», Тоҷикистон дар соҳаи омӯзишу истифодаи дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин дар соҳаҳои гуногуни рушди иқтисодиёти миллӣ дар минтақаи Осиёи Миёна аз аввалинҳо мегардад.

ФОРМАИ ДАРЁФТИ ГРАНТӢ

Ҳайати комиссияи арзёбӣ Ному нараб, дараҷаи илмӣ, унвони илмӣ ва имзо: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Тасдиқ шуд Ному нараб, дараҷаи илмӣ, унвони илмӣ, имзо ва мӯҳр: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> Сана: _____
--	---

I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Дар асоси дарҳости Қарор:	<p>1. Тибқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 02.12.2006, т.р.: 525</p> <p>2. Тибқи қарори Вазорати маъориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17-ми сентябри 2021, т.р.: 07(45).02-36</p> <p>Оид ба қабули барномаву лоиҳаҳои илмӣ ва илмитехникӣ барои солҳои 2025-2027</p>
Номгӯи муассиса	Донишкадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон
Ихтисос	Фақултет: Электромеханика Кафедраи: Таҷҳизот ва технологияи мошинсозӣ
Номи мавзӯъ	Маркази низоми дастгоҳии бесарнишини Донишкадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон
Мақсади ниҳоӣ	Ташкили синфонаи лоиҳакаши инноватсионӣ минтақаи васлкунии дастгоҳҳои бесарнишин дар Донишкадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон
Ҳадафҳои мушахҳас	<ol style="list-style-type: none"> Омӯзиши таҷҳизоту дастгоҳҳо аз адабиётҳо ва дастурамалҳо доир ба истифодабарии онҳо (чамъ намудани маълумотҳо); Ташкили синфонаи лоиҳакашӣ бо компьютерҳои мӯчаҳҳаз бо барномаи “Вертикал” Таҳия ва пешниҳоди технологияи васлкунии дастгоҳҳои бесарнишин Ташкили минтақаи васлкунии дастгоҳҳои бесарнишин Истеҳсоли 2 ё 3 намуди мошинҳои бесарнишин
Рақами бақайдгирии давлатӣ (РКД)	
Мӯҳлати иҷроиш	Аз “01” январи 2025 то “30”декабри (2027 / ё 34 моҳ ё 3 сол)

Рӯйхати ичроқунандагон (бо нишондоди дарааи илмӣ, унвони илмӣ ва дараа)	1. Профессор Умарҷонов А 2. 3.		
Сметаи харочот (барои соли бо (моддаҳояш))	Маблағи умумии лоиха 1 169 060 (бо сомонӣ): (дар тӯли 3 сол)		
Маблағҳои дарҳости			
	Хукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	Донишкада	Маблағҳо и шарикон и рушд
	1 169 060		Ҳоказо (соҳибкорон ва ғайра)
Имзои роҳбари мавзӯъ (бо нишондоди дарааи илмӣ, унвони илмӣ ва дараа)			
Фарогирандагон	Зиёда аз нафар донишҷӯён ва теъдоди умумии омӯзгорони кафедраи “Таҷхизот ва технологияи мошинсозӣ”-и Донишкадаи кӯҳио металлургии Тоҷикистон		
Баҳрабардорандагон	Зиёда аз донишҷӯён зиёда аз омӯзгорони кафедраи “Таҷхизот ва технологияи мошинсозӣ” корхонаҳои саонатии мошинсозӣ,		
Минтақаи ичроиш	Донишкадаи кӯҳио металлургии Тоҷикистон, ш. Бӯстон		

1. Шархи лоиҳа

Мақсади ниҳойии лоиҳа:

Ташкили синфхонаи лоиҳакаши инноватсионӣ ва минтақаи васлкунии дастгоҳҳои бесарнишин дар Донишкадаи куҳию металurgии Тоҷикистон

Ҳадафҳои (вазифаҳои) лоиҳа;

-Омузиши таҷқизоту дастгоҳҳо аз адабиётҳо ва дастуралмалҳо доир ба истифодабарии онҳо(чамъ намудани маълумотҳо);

.....

Саҳми молиявии лоиҳа:

Саҳми молиявии лоиҳа аз ҳисоби дарёftи грантӣ (маблағгузории фонди берунӣ) ва имкониятҳои Донишкада (оид ба ташкил ва ба роҳ мондани фаъолият барои иҷроиши корҳои лоиҳакаши) инчунин эҳсонкории шахсони алоҳида ба ҷо оварда мешавад.

Маҳсулоти лоиҳа:

Ҳисоби корҳои лоиҳакаши ва ҳамзамон ба истифодай барномаи Вертикал соҳтани лоиҳаҳои аҳамияти баландӣ эътидоднокӣ дошта мебошад.

Натиҷаҳои лоиҳа:

Дар мавриди амалӣ гардиданӣ саҳмияи молиявии лоиҳа, барои гузаронидани корҳои лоиҳавӣ тайер кардани кадрҳои баландихтисос ва барои гузаронидани корҳо дар шароити васлнамоӣ ҷиҳати бехтар кардани корҳои лоиҳакаши, омода намудани лоиҳаҳо ва ҳангоми истифодабари барнома ба самаранокии баланд ноил гардидан инчунин дар самти илмҳои техникии гуногунҷабҳа, ва ҳоказо шароит фароҳам меовараад.

Таъсироти лоиҳа:

Дар амал ҷорӣ шудани лоиҳа на танҳо барои омӯзиши барномаи комп'ютерӣ ва барои тайёр кардани кадрҳои баландихтисос, инчунин барои осон кардани лоиҳакаши, инчунин барои баланд бардоштани

нишондиҳандаҳои иқтисодии раванди истеҳсолот, осон намудани корҳои лоиҳакашӣ дар соҳаи мошинсозӣ таъсири самарабаҳш мерасонад.

Муҳимиияти масъала:

Лоиҳаи мазкур дар ичрои ҳадафи чоруми саноатикунонии босурати кишвар доир ба истифодабарии навгониҳову технологияҳои инноватсионӣ ва тайёр кардани кадрҳои баландихтисос саривақтӣ буда, барои пешбурудӣ гузаронидани корҳои лоиҳакашии ӯйсмҳои кории мошину таҷҳизотҳои соҳаҳои кӯҳӣ, металлургия ва кишоварзӣ таҳия гардидааст

Дар шароити ҳозира дар аксарияти муассисаҳои олии қасбии техникии кишвар ичро кардани корҳои илмию тадқиқотӣ бомақсад таъия карда шуда, ба таври лозима коркард карда нашудааст. Аз ин лиҳоз иљрои ин лоиња имконият медиҳад, ки бо баробари гузаронидани коръои лоиҳакашӣ дар раванди такмили истеҳсолот мутахассисон ва олимони љавонро дар ин љода омода месозад. Натиљањои ниҳоии лоиҳакашӣ боиси аз байн бардоштани ҳарољотъои иловагӣ.

Навгонии масъала:

Таҳқиқотҳои назариявӣ ва амалӣ бо истифодабарии усуљои оптимизатсионӣ, интихоби зариби меъёрии таҷҳизотҳо, таркиби корҳои лоиҳакашӣ ва вaslnamоӣ ва дигарҳо мебошанд.

Мақсади лоиҳа:

Барои гузаронидани корҳои лоиҳакашӣ ва вaslnamоӣ љињати беҳтар кардани корҳои лоиҳакашӣ ва вaslnamоӣ , омода намудани лоиҳаҳо յангоми истифодабари ба самаранокии баланд ноил гардидаш шароит фароњам оварда мешавад, ки дар натиҷа маҳсулнокии сифати таълимии донишҷӯён аз тарафи таҷриба беҳтар мегардад.

Заминаи илмӣ дар ин соҳа.

Омодасозии синфонаи лоиҳакашӣ ва вaslnamоӣ дар донишкадаю донишгоҳҳои техникӣ дар як вақт гузаронидани корҳои лоиҳакашӣ ва валнамоии мошинҳои бесарнишин яке аз роҳҳои баланд бардоштани самаранокии раванди таълим ва илм мебошад. Дар ин самт бевосита олимони зиёде саҳми худро гузоштаанд. Таҳлили корҳои лоиҳакашии илмӣ-таҳқиқотии олимон нишон дод, ки бо таҳқиқотҳо дар равияи истифодай ҳамҷояи корҳои лабораторӣ ва КИТ-и маълумотҳо вучуд надоранд ва пурра таҳқиқ карда нашудаанд.

Дар Донишкадаи кӯҳӣ металургии Тоҷикистони ш. Бӯстон ва Филиали Суѓии ИБвас АИКТ барои пурра бурдани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ лабораторияҳои техниکӣ вучуд доранд, ки барои иҷроиши лоиҳа заминай илмӣ ва техникиро фароҳам меоварад.

Натиҷаи ҷашмдошт дар ин соҳа.

- Дар мавриди амалӣ гардидани саҳмияи молявии лоиҳа, омӯзиши амиқи корҳои лоиҳақашиӣ ва васлнамоӣ пешниҳод мегардад, ва барои тайер кардани қадръои баландихтисос инчунин барои гузаронидани коръои илмию тадқиқотӣ дар шароити синфхона замина фароҳам меоварад. Ба ғайр аз он дар самти илмҷои техникии гуногунъабња, эътиимоднокиу ба ҳӯрдашави тобоварандагӣ ва ъюказо шароит фароњам меоварад.

ЗАМИМАИ 1

Вазифаҳо барои гузаронидани лоиҳаи илмӣ-таҳқиқотӣ

Вазифаи 1

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
Омӯзиши таҷҳизоту дастгоҳҳо аз адабиётҳо ва дастурамалҳо доир ба истифодабарии онҳо (чамъ намудани маълумотҳо);	Аз январи то майи соли 2025	Дастурамал

Вазифаи 2

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
Интихоби ҳаматарафа бо байнобатгири аз нуқтаи назари бисёркорӣ (универсалӣ),	Аз моҳи май то августи соли 2025	Ҳисобот, мақолаи илмӣ

Вазифаи 3

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
<u>Таҳқиқотҳои техникии таҷҳизотҳо, санчиши онҳо, гузаронидани таҷрибахои муайян ва дигарҳо (давраи 1).</u>	<u>Августи соли 2025</u>	Методикаи таҳқиқот

--	--	--

Вазифаи 4

Шарҳи вазифа	Марҳилаи ичроиш	Натиҷа
<u>Таҳқиқотҳои техникии таҷҳизотҳо, санчиши онҳо, гузаронидани таҷрибахои муайян ва дигарҳо (давраи 2).</u>	<u>Сентябр соли 2025</u>	Таҳлили таҷриба

Вазифаи 5

Шарҳи вазифа	Марҳилаи ичроиш	Натиҷа
<u>Тадқиқотъои назариявии корҳои лоиҳакашӣ таъсири омилъои гуногун ба самаранокии абзоръои бурандা</u>	<u>Аз сентябри соли 2025 то сентябри 2026</u>	Чамбасти натиҷаҳо

Вазифаи 6

Шарҳи вазифа	Марҳилаи ичроиш	Натиҷа
<u>Гузаронидани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, самаранокии истифодабарии асбобҳои бурандা.</u>	<u>январ то декабри соли 2027</u>	Ҳисобот, мақолаи илмӣ

(смета барои се сол)

ЗАМИМАИ 2

Сметаи харочотҳои лоиҳа – 1 169 060 сомонӣ

Ст.	Номгӯйи харочот				
		2025	2026	2027	Дар умум
1.	Мод.2.1.1.1. Маоши кормандон (то 30% аз маблағи умумӣ, бидуни ФҲИА-ФСЗН)	78 000	78 000	78 000	234 000
2.	Мод.2.1.2.1. Хисоби ФҲИА аз маош (25% аз маблағи ст.1)	10 500	10 500	10 500	31 500
3.	Мод.2.2.1.4. Сафархарлӯ	33 680	30 880	25 000	89 500
4.	Мод.2.8.1.4. Харидории таҷҳизотҳо	520 600	92 850	66 550	680 000
5.	Мод.2.2.1.1.Хароль оти конселярӣ ва харидории адабиёти илмӣ	12 000	5 000	3 000	20 000
6.	Мод.2.2.1.8.Хароль оти ҳољагӣ ва алоқа	1800	1800	1800	4800
7.	Мод.2.2.1.9.Хароль отъои дигари ногаҳонӣ (непредвиденные расходы) 5%	46 800	45 900	44 790	137 490
8.	Њамагӣ	703 380	264 930	229 640	1 162 660
9.	1% барои ташхиси КИТ	6400			
	Дар умум			1 169 060	

Рўйхати кормандон ва маоши ставкагии онъю дар 1 сол

№	Ному насаб	Вазифа, унвони илмї	Дар як моњ	Дар як сол
1.	Умарчонов А.А	н.и.т, профессор	2000	24000
2.	Қличов М		1500	18000
3.	Сайдзода М.Х		1000	12000
4.	Сангмадов Ш.Д		1000	12000
5.	Холов З.А		1000	12000
Ҳамагӣ:			6500	78 000

3. Нақшай корӣ ва вақти иҷроиш

Фаолият	M1	M2	M3	M4	M5...
Омодакунни синфонаи лоикашӣ ва васлнамоӣ:					
Дарёфткунӣ, омодакунни қарордод ва пешниҳоди дархост барои харочоти синфонаҳо					
Дастраскунӣ, қабулкунӣ ва ҷобаҷокунни таҷхизот					
Корҳои васлкунӣ, наслкунӣ ва санчиши коршоямии дастгоҳҳо					
Навиштани дастуралмалҳо барои иҷрои корҳои лоиҳавӣ ва васлнамоӣ бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ					
Таҳлили ҳисбот оиди корҳои иҷрошуда ва ба истифодай расмӣ додани синфонаҳои “Лоиҳакашӣ” ва васлнамоии дастгоҳои бесарнишин”					

4. Устувории лоиҳа

4.1. Натиҷаҳои мунтазир ва таъсироти лоиҳа (сифатӣ ва теъдодӣ);

Дар сурати амалӣ гардидаи лоиҳа натиҷаҳои зерини чашмдоштро ба даст овардан мумкин аст:

- Таъсис додани як адад синфонаи мукаммали таълимӣ аз фанни «Лоиҳакашии автоматикунонидашудаи равандҳои технологӣ (САПР)» дар назди кафедраи «Таҷҳизот ва технологияи мошинсозӣ»-и Донишкадаи куҳию металлургии Тоҷикистон;
- Фунҷоиши синфонаҳои лоиҳакаший ва васлнамои дастгоҳҳои бесарнишин то 12-15 нафар дар як соати дарсӣ, ки якважта бо ичроиши инфириодии корҳои лоиҳакаший фаро гирифта мешавад. Теъдоди синфонаҳо-2 адад;
- Таъмин будани донишҷӯён бо маводҳои дастурии мукаммал барои ичрои корҳои лоиҳакаший ва васлнамоӣ;
- Синфонаҳое, ки бо ҷалби дарёфти грантӣ таъсис дода мешавад, барои раванди таълим таъсироти тӯлониро (10 солаҳо) дорад;

4.2. Устувории лоиҳа баъд аз давраи ичроиш:

a. молиявӣ;

Баъд аз давраи ичроиш, лоиҳаи синфонаҳои лоиҳакаший ва васлнамоӣ бо маблағгузориҳои беруна (грантӣ) ва бо дастгирии Донишкада фаъолияти доимӣ менамояд.

в. иқтисодӣ;

Устувории иқтисодии онро самараи тайёркунии мутахассисони бомаҳорат, ки пас аз ҳатми Донишкада дар соҳаҳои гуногуни техникий фаъолият мебаранд, муайя менамояд.

С. иҷтимоӣ; Устувории иҷтимоии он бо муносибати истифодабарандагони синфона (донишҷӯён, омӯзгорон) ба асбобу таҷҳизоти васлнамоӣ вобаста буда, аз ҷониби кафедра таҳти назорати қатъӣ гирифта мешавад.

д. институтсионалий ва ҳоказо. Устувории институтсионалий аз ҷониби роҳбарияти кафедра, факултет ва Донишкада зери назорат гирифта гирифта мешавад.